

پیش‌بینی‌های مختلف از آتیه صنعت نفت

صحرای رکود یا سراب رونق؟

احتمالاً سال ۲۰۱۰ سال تقاضامندی صنعت نفت است، اما ثبات عرضه، برنامه اصلی تولیدکنندگان خواهد بود.

به علاوه، تقاضای نفت در کشورهای غیر عضو OECD در سال ۲۰۱۰ رشدی معادل ۴ درصد را تجربه خواهد کرد. البته در این گزارش هشدار داده شده که عدم موازنه تجاری و کسری بودجه برخی کشورها می‌تواند رشد اقتصادی را با تهدید مواجه ساخته و از این طریق، رشد تقاضای نفت را محدود سازد.

آژانس در گزارش ژانویه، پیش‌بینی خود را از تقاضای جهانی نفت به دلیل روند کند فعالیت‌های تجاری در اقتصادهای توسعه‌یافته کاهش داده بود. رشد تقاضای جهانی نفت در گزارش ماه فوریه آژانس در راستای گزارش اخیر صندوق بین‌المللی پول (IMF) است که رشد اقتصادی جهان را در سال ۲۰۱۰ رقمی معادل ۳/۹ درصد پیش‌بینی کرده است که البته این رقم در سال ۲۰۰۹ معادل منفی ۰/۸ درصد برآورد شده بود. لازم به ذکر است که رشد منفی اقتصاد جهانی در سال ۲۰۰۹ برای اولین بار در سال‌های پس از جنگ دوم جهانی تحقق یافته است.

برخی منابع، گزارش اخیر آژانس را خوش‌بینانه برآورد کرده‌اند. کارستن فریش، تحلیل‌گر کامرس‌بانک، می‌گوید آژانس بین‌المللی انرژی خوش‌بین‌ترین سازمان بین تمامی مؤسسات بزرگ فعال در این حوزه است.

دیوید هافتون، از شرکت بین‌المللی معاملات نفتی PVM، در این خصوص می‌گوید: اداره اطلاعات انرژی آمریکا رشدی معادل ۱/۲ میلیون بشکه در روز را برای تقاضای نفت در سال ۲۰۱۰ پیش‌بینی نموده، در حالی که آپک رشدی ناچیز در حد صفر را برای سال ۲۰۱۰ پیش‌بینی کرده است.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا نیز که از معتبرترین مراجع پیش‌بینی‌کننده تحولات بازار نفت است با استناد به روند رو به بهبود شرایط اقتصاد جهانی، رشد تقاضای نفت خام را در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ مثبت ارزیابی کرده است. بر اساس پیش‌بینی این اداره، تداوم پایداری اعضای سازمان کشورهای صادرکننده نفت (آپک) به اهداف تولیدی خود همراه با رشد محدود عرضه نفت توسط تولیدکنندگان غیرعضو این سازمان، موجب بهبود شرایط قیمت در بازار جهانی نفت خام خواهد شد. اداره اطلاعات انرژی آمریکا با مبنای قرار دادن شرایط مذکور، قیمت نفت را در تابستان ۲۰۱۰ رقمی بیش از ۸۰ دلار در هر بشکه پیش‌بینی کرده است.

در عین حال بر اساس برآورد این اداره، افزایش موجودی ذخایر نفت در کشورهای OECD همراه با مازاد قابل ملاحظه ظرفیت تولید نفت در کشورهای عضو آپک، مانع از شکل‌گیری جهش قیمتی در بازار نفت در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ خواهد شد.

هر بشکه برآورد شده است. پیش‌بینی آژانس نشان می‌دهد رشد تقاضای جهانی نفت در سال ۲۰۱۰ تماماً مربوط به کشورهای غیر عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) است. آژانس همچنین در پیش‌بینی خود اعلام کرده است بهبود شرایط اقتصادی کشورهای عضو سازمان، بدون افزایش تقاضای نفت تحقق خواهد یافت.

در گزارش آژانس بین‌المللی انرژی، دلیل افزایش رشد و بهبود شرایط اقتصادی کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی برای توسعه - در حالی که تقاضای نفت کشورهای مزبور ثابت مانده است - به جایگزینی گاز طبیعی، انرژی‌های تجدیدپذیر و انرژی هسته‌ای برای تولید حرارت، برق و فرآیندهای صنعتی برمی‌گردد. آژانس در گزارش خود تصریح کرده است، منطقه‌ای که در سال‌های اخیر موجب رشد تقاضای نفت در مجموع کشورهای عضو OECD شده بود، آمریکای شمالی است. این منطقه به دلیل شدت رکود اقتصادی و جایگزینی سایر حامل‌های انرژی ارزان‌تر - به جای بنزین - و نیز تغییر در رفتار مصرفی تقاضای نفت، تغییری را در میزان تقاضای نفت در آینده شاهد نخواهد بود.

بر خلاف منطقه OECD کشورهای بزرگ واقع در منطقه آسیا - به خصوص چین و هند - با بهبود شرایط اقتصادی، شاهد رشد بیشتر مصرف نفت برای افزایش تولیدات خود خواهند بود.

سال ۲۰۰۹ را در مجموع باید سال ناامیدکننده‌ای برای تولیدکنندگان نفت دانست. اُفت حدوداً ۴۰ درصدی قیمت نفت در این سال در مقایسه با سال قبل از آن، ترکیدن پُر سر و صدای حباب رؤیایی تولیدکنندگان نفت را به دنبال داشت. رکود اقتصاد جهانی در سال ۲۰۰۹ روند فزاینده قیمت نفت را در سال‌های اخیر متوقف کرد. اُفت شدید تقاضای جهانی نفت، تولیدکنندگان را به کاهش عرضه نفت در بازار وادار کرد و آپک - فعال‌ترین سازمان در طرف عرضه بازار نفت - بیش از ۴ میلیون بشکه از عرضه نفت خود را به بازار کاهش داد. اما در اواسط سال ۲۰۰۹ روند کاهشی شاخص‌های اقتصادی متوقف شد و در ماه‌های پایانی سال، نشانه‌هایی از بهبود در اقتصادهای بزرگ نمایان گردید. تداوم خوش‌بینی‌ها به اقتصاد جهانی و تحولات بازار نفت در سال ۲۰۱۰ نیز قابل پیش‌بینی است.

دیدگاه آژانس بین‌المللی انرژی

بر اساس پیش‌بینی آژانس بین‌المللی انرژی، تقاضای جهانی نفت در نتیجه بهبود رشد اقتصادهای بزرگ در سال ۲۰۱۰ میلادی، روند فزاینده‌ای را شاهد خواهد بود. آژانس پیش‌بینی قبلی خود را در خصوص رشد تقاضای جهانی نفت از رقم ۸۶/۳ میلیون بشکه در روز به ۸۶/۵ میلیون بشکه در روز (پیش‌بینی فوریه ۲۰۱۰) افزایش داده است. در این پیش‌بینی، متوسط قیمت جهانی نفت در سال ۲۰۱۰ حدود ۷۵ دلار در

خیز نرم تقاضا

اداره اطلاعات انرژی آمریکا در پیش‌بینی جدید خود از تحولات بخش مصرف در سال ۲۰۱۰ رشد بسیار ملایمی را در مصرف سوخت‌های مایع در نتیجه رشد تقاضا در کشورهای آسیایی ارایه کرده است. طبق این گزارش، مصرف چین در ماه دسامبر ۲۰۰۹ معادل ۹۰۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است. این رقم رشدی معادل ۱۲ درصد را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. همچنین در ژاپن در حالی که پیش‌بینی‌ها حاکی از تداوم روند بلند مدت کاهش مصرف نفت این کشور است، با این حال نشانه‌های بهبود شرایط اقتصادی در آن، تحلیل‌گران را بر آن داشته تا در خصوص تداوم روند کاهشی تقاضای بلند مدت نفت ژاپن در سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ کمتر بدبین باشند.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا با مدنظر قرار دادن مجموع تحولات مزبور، رشد تقاضای جهانی نفت را در سال ۲۰۱۰ رقمی معادل ۱/۲ و در سال ۲۰۱۱ معادل ۱/۶ میلیون بشکه در روز برآورد کرده است که بخش مهمی از این رشد تقاضا مربوط به کشورهای غیرعضو OECD است.

عرضه قطره‌چکانی

در سال گذشته، بازیگران غیرعضو سازمان آپک در طرف عرضه بازار نفت در سال ۲۰۰۹ عرضه نفت خود را ۵۶۰ هزار بشکه در روز افزایش داده‌اند. این رقم بالاترین رشد عرضه کشورهای مزبور از سال ۲۰۰۴ تاکنون است. با این حال بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا این روند در سال‌های آینده قابل تداوم نیست. بر اساس برآورد این اداره، عرضه نفت کشورهای مزبور در سال ۲۰۱۰ افزایشی معادل ۴۳۰ هزار بشکه در روز را شاهد خواهد بود که بیشترین رشد عرضه طی دوره مزبور مربوط به ایالات متحد می‌باشد. برزیل و جمهوری آذربایجان دیگر عرضه‌کنندگان دارای بیشترین رشد عرضه نفت

در خارج از آپک هستند.

بر خلاف این میزان رشد، در کشورهای مکزیک، انگلستان و نروژ روند کاهشی در تولید نفت پیش‌بینی شده است. در مجموع، پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا حاکی از آن است که تولید نفت از سوی

بر اساس پیش‌بینی اداره اطلاعات انرژی آمریکا، تولید نفت آپک در سال ۲۰۱۰ افزایشی معادل ۰/۴ میلیون بشکه در روز را شاهد خواهد بود. این روند در سال ۲۰۱۱ و با تداوم بهبود در شاخص‌های اقتصاد جهانی تکرار خواهد شد. همچنین بر اساس برآورد این اداره، مایعات نفتی تولیدی اعضای آپک که مشمول هدف‌گذاری‌های تولیدی این سازمان نیستند، طی سال‌های ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ افزایشی معادل ۰/۶ تا ۰/۷ میلیون بشکه در روز را شاهد خواهند بود.

اندوخته‌های OECD

بر اساس برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا، ذخایر تجاری نفت کشورهای عضو سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه در پایان سال ۲۰۰۹ رقمی معادل ۲/۶۹ میلیارد بشکه بوده است که معادل ۵۸ روز از مصرف نفت این کشورها را تأمین می‌کند. این رقم ۹۰ میلیون بشکه بیش از متوسط ۵ ساله ذخایر کشورهای مذکور است؛ ضمن این که در خلال دوره پیش‌بینی (تا پایان سال ۲۰۱۱)، ذخایر تجاری این کشورها بیش از متوسط تاریخی این ذخایر خواهند بود.

نفت، بشکه‌ای چند؟

قیمت نفت خام تک‌محموله وست‌تگزاس اینترمدیت (WTI) در ژانویه ۲۰۱۰ به‌طور متوسط به ۷۸/۳۳ دلار در هر بشکه رسید که تقریباً ۴ دلار بیش از متوسط ماه قبل بوده است. برآورد اداره اطلاعات انرژی آمریکا حاکی از آن است که متوسط قیمت این نوع نفت خام در ماه‌های فوریه و مارس معادل ۷۶ دلار در هر بشکه خواهد بود. این رقم در اواخر بهار ۲۰۱۰ به حدود ۸۲ دلار در هر بشکه خواهد رسید و به‌طور متوسط این قیمت در ماه‌های باقیمانده سال ۲۰۱۰ هم حفظ خواهد شد. این رقم در سال ۲۰۱۱ به‌طور متوسط به ۸۵ دلار در هر بشکه بالغ خواهد شد. ■

عرضه‌کنندگان غیر عضو آپک در سال ۲۰۱۱ دچار اُفتی معادل ۱۲۰ هزار بشکه در روز خواهد بود. تحلیل‌گران بازار، اقدام آپک را در کاهش ۴/۲ میلیون بشکه‌ای عرضه نفت، عمده‌ترین دلیل تثبیت قیمت نفت در دامنه ۷۰ تا ۸۰ دلار از اواسط سال ۲۰۰۹ میلادی تا پایان این سال ذکر کرده‌اند.

قیمت‌های نفت نیز در نیمه دوم سال ۲۰۰۹ با وجود افزایش ذخایر نفت و رشد مازاد ظرفیت تولید اعضای آپک به دلیل کاهش تولید مزبور حفظ شد. در حال حاضر مازاد ظرفیت تولید نفت در میان اعضای آپک رقمی معادل ۵ میلیون بشکه در روز برآورد می‌شود که این رقم تا پایان دوره پیش‌بینی به ۶ میلیون بشکه در روز افزایش خواهد یافت. بیشتر این ظرفیت در عربستان سعودی تمرکز یافته و به نظر می‌رسد تا زمانی که بازار نفت ثبات نسبی خود را حفظ کرده و قیمت در محدوده مورد نظر این کشور نوسان می‌کند، از آن ظرفیت استفاده‌ای نشود. مازاد ظرفیت تولید اعضای آپک در فاصله سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۰۹ به‌طور متوسط ۲/۸ میلیون بشکه در روز بوده است.

